

PvdA Feijenoord

Koers houden in roerige tijden.

Bevindingen en aanbevelingen voor de toekomst.

Wim Cornelis en Annie Brouwer-Korf

15 juli 2013

Op 13 maart 2013 zijn wij, Wim Cornelis en Annie Brouwer-Korf, benaderd door Hans Spekman voorzitter van de PvdA om onze kennis en ervaring opgedaan in het lokale bestuur (laatstelijk als burgemeester van respectievelijk Gouda en Utrecht) aan te wenden om de PvdA Feijenoord Rotterdam te ondersteunen met aanbevelingen voor de toekomst.

De afdelingsvoorzitter van de PvdA Rotterdam Rob de Werd had daaraan voorafgaand met Hans Spekman de problematiek besproken waarin de PvdA in de Rotterdamse deelgemeente Feijenoord zich bevindt en hulp gevraagd om de PvdA in Feijenoord handreikingen te bieden voor de toekomst. Aanleiding voor dit verzoek: in het verleden veelvuldig verlies van vertrouwen in "eigen" leden van het Dagelijks Bestuur, negatieve publiciteit n.a.v. de kandidaatstellingsprocedure voor gemeenteraadsleden in 2010 en recent veel negatieve publiciteit over cliëntalisme, vriendjespolitiek bij subsidieverstrekking, inadequaat optreden tegen onveilige situatie in een meisjesinternaat bij een moskee. Al of niet terechte kritiek, maar hoe het ook zij: lastig om in roerige tijden koers te houden.

Na eerder telefonisch contact heeft Rob de Werd op 24 april 2013 met ons, Wim Cornelis en Annie Brouwer-Korf, zijn verzoek nader toegelicht en hebben wij ons bereid verklaard aan de slag te gaan, mits dat draagvlak heeft in de PvdA fractie en het PvdA Onderafdeling bestuur van de deelgemeente Feijenoord.

Bij brief van 3 juni 2013 hebben wij aan de PvdA fractie, de leden van het Dagelijks Bestuur en het bestuur van de onderafdeling Feijenoord het doel dat wij ons hebben gesteld uiteengezet: het verder verbeteren van processen t.a.v. houding (attitude), bespreekbaar maken van aangelegenheden m.b.t. beeldvorming (transparantie), ethiek en politieke gevoeligheid (normen en waarden). Kortom het gaat ons om lering trekken voor de toekomst en zeker niet om schuld of schuldigen.

Na verkregen groen licht, in de vergadering van PvdA fractie en onderafdelingsbestuur van 10 juni 2013, zijn wij met onze werkzaamheden voor PvdA Feijenoord begonnen.

De deelraad Feijenoord heeft bij moties d.d. 21 februari en 5 maart 2013 besloten een onafhankelijk onderzoek te laten doen door BING (het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten) over het gevoerde subsidieproces, al of niet oneigenlijke politieke druk bij politieke besluitvorming, integriteitschending en welke mogelijke verbetering van het eigen (integer en professioneel) handelen van de deelraad. BING heeft op 28 juni 2013 het resultaat van dit onderzoek aan de deelraad gepresenteerd. Wij gaan in onze "Bevindingen" niet in op de inhoud en de politieke en persoonlijke gevolgen van het onderzoek door BING.

Ons onderzoek wil zeker geen doublure zijn van bovenvermeld onderzoek, maar richt zich op mogelijkheden voor leden van de PvdA in het algemeen, (zittende en toekomstige gemeenteraadsleden, deelraadsleden of leden van de in Rotterdam op te richten adviesraden) en voor de PvdA Feijenoord in het bijzonder, om enerzijds de zittingsperiode tot aan de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2014 zo goed mogelijk af te ronden anderzijds in de nieuwe gemeenteraden of de in Rotterdam van start gaande nieuwe adviesraden na maart 2014 goed voorbereid aan de slag te gaan.

Van 10 juni t/m 15 juli 2013 zijn wij hiervoor aan het werk geweest. (Voor een overzicht van onze werkzaamheden zie bijlage.)

Tijdens onze werkzaamheden hebben wij met velen kunnen spreken (zie bijlage). De openheid waarmee men ons tegemoet trad en het vertrouwen dat wij kregen, heeft ons positief gestimuleerd. Veel dank daarvoor.

Op 2 juli 2013 hebben wij op hoofdlijnen onze "Bevindingen" gepresenteerd aan de PvdA fractie en het onderafdelingsbestuur Feijenoord gepresenteerd en nader toegelicht. Ook met hen een eerste discussie erover gevoerd.

Op 15 juli 2013 hebben wij onze "Bevindingen" en aanbevelingen gepresenteerd aan Rob de Werd voorzitter van de PvdA Rotterdam.

Direct na de zomervakantie zullen wij deze bespreken met de PvdA fractie, de voormalig leden van het Dagelijks Bestuur en het bestuur van de onderafdeling PvdA Feijenoord.

Bevindingen op hoofdlijnen

Algemeen

- Gemotiveerde mensen met hart voor Feijenoord (achterbannen)

De door ons geïnterviewde fractieleden houden van hun wijk en zijn bereid daar de nodige tijd en energie in te steken. Dat geldt ook voor de relatie met hun successievelijke achterbannen. Ieder raadslid lijkt zijn eigen achterban te hebben, waardoor meerderen ook op voorkeurstemmen in de deelraad zitting konden nemen.

- Kennen de wortels van de partij en de waarden van de partij niet echt (geldt niet voor iedereen),

Doordat er mensen in de fractie zitten die niet van oudsher in Nederland wonen, hebben zij hun verwantschap met de historie van de partij/beweging niet uit overlevering mee gekregen en kennen ook de geschiedenis en de verworvenheden "slechts" door bestudering. Hebben daarbij een andere beleving.

- Spelregels worden niet gekend, reglementen van deelraad en partij.

Men is slecht op de hoogte van de regels van de partij, wat wel en niet hoort bij de sociaal democratische uitgangspunten en weten onvoldoende hoe de partij zaken geregeld heeft (structuur van de organisatie en rechten/plichten van de leden. De mogelijkheden van het reglement van orde van gemeenteraadsvergaderingen worden in zijn algemeenheid niet gekend.

- Scope is de wijk, maar niet de stad, regio of internationaal

Door de focus op de deelraad, wordt er weinig of geen belang gehecht aan de relatie met de regio of internationaal. De relatie met de stad wordt als een inperking van de zeggenschap gezien en fungeert eerder als natuurlijke vijand.

- Waar gaat de deelraad nou precies over en waarover niet en hoe zit dat met de nieuwe adviesraad?

Vele geïnterviewde kunnen niet preciseren wat de beleidsmatige reikwijdte is van de deelraadgemeente. Twee voormalige deelraadvoorzitters konden ons helpen met de afbakening t.o.v. een "gewone" gemeente.

- Moeite met het benoemen van successen

Men richt zich in zijn algemeenheid op problemen en de oplossing daarvan. De behaalde successen als deelraad en partij zijn moeilijk op te noemen. Men gunt elkaar en anderen ook niet het succes van het bestuurlijk handelen.

De Fractie

- Geen team, veel WANTROUWEN, weinig respect, lekken

De leden van de fractie zijn allemaal individuen met bijna hun eigen “toko”. Er is geen sprake van teamvorming en een gezamenlijk gevoel een eenheid te moeten uitstralen. Om dat beeld te verkrijgen heeft men het zogenaamde meerderheidsmodel afgesproken, waarbij de gehele fractie stemt conform de opvatting van de meerderheid van de leden. Er heerst veel wantrouwen onderling en naar de fractievoorzitter en de nauwe relatie die deze onderhoudt met één lid van het Dagelijks Bestuur René Kronenberg. Er is ook weinig respect voor elkaars handelen en daardoor wordt gedrag ook vaak als negatief ingeschat (naar beeldvorming). Het lekken naar de pers of anderen wordt als weinig respectvol en bedreigend ervaren.

- Niet houden aan afspraken (onderling), notulen van fractie te laat en geen actielijst

Hoewel er afspraken worden gemaakt, kan men gemakkelijk zich er niet aan houden. (er lijken geen sancties op te staan, men spreekt elkaar er niet op aan). De notulen van de vergadering zijn ook niet altijd direct voor handen (zijn soms ook achteraf weer onderhandelbaar) en er is geen actielijst – afsprakenlijst, waardoor het proces ook niet wordt ondersteund.

- De relatie tussen fractie en DB partijgenoten is diffuus; Voorzitter DB in de luwte; behalve bij een aantal specifieke dossiers. René Kronenberg komt veelvuldig ter sprake.

Hoewel de DB-ers geregeld de fractievergadering bijwonen, wordt het vooroverleg tussen fractievoorzitter en DB-lid (leden) als dominant ervaren. Er is dan geen open discussie meer mogelijk, want het standpunt staat al vast.

- Functioneren fractiebureau (niet/nauwelijks)

Hoewel er een fractiebureau is met de functies van voorzitter, vicevoorzitter, secretaris en penningmeester, werkt het bureau niet als collectief en niet naar de functieverdeling. In de praktijk verricht de voorzitter veel van de werkzaamheden die bij de andere leden zouden moeten liggen.

- Taakverdeling tussen fractiespecialisten – fractievoorzitter – woordvoerderschap. Wel in de commissies. Geen voorbereiding in de fractie van standpuntbepaling in commissies

De leden van de fractie zijn op voorstel van de fractievoorzitter verdeeld over de verschillende raadscommissies. Daar voeren de “specialisten” het woord namens de fractie, waarbij vooraf geen of onvoldoende afstemming van het fractiestandpunt plaats vindt. In en buiten de raad voert de fractievoorzitter het woord in bijna alle gevallen en zijn de overige raadsleden niet actief. Ook over commissiestandpunten waar de fractievoorzitter zelf niet bij is geweest.

- Fractievergoeding niet transparant (budgetbesteding en rekening)

Er is een fractiebudget dat beheerd zou moeten worden door de penningmeester. Deze zou de budgetverdeling en de (af) rekening voor zijn verantwoording moeten nemen, wat echter niet gebeurt. Gevolg is dat de overige leden niet op de hoogte zijn van hoeveel geld er besteed wordt en waar aan. Enkele vermoeden dat er jaarlijks geld overblijft.

- Gemis aan structurele functioneringsgesprekken - Wie moet die houden?

Er is een enige tijd geleden een functioneringsgesprek geweest met alle leden van de fractie (fractievoorzitter en onderafdelingsvoorzitter). Van een structurele en met enige frequentie terugkerende gesprekken is geen sprake. Wat de consequenties zijn van die gesprekken is dan ook niet duidelijkheid.

- Gericht zijn op banen, vergoeding raadslidmaatschap

Voor veel fractieleden is de vergoeding van het raadslidmaatschap geen onbelangrijke zaak. Het is een substantieel deel van hun maandelijks inkomen geworden, temeer door het jarenlange, meerdere perioden, lid zijn van de deelraad. Vooral voor mensen met geen of een laag eigen inkomen betekent de raadsvergoeding een substantieel deel van hun inkomen. Er wordt relatief veel gepraat over het krijgen en hebben van banen. Overwegend is men de mening toegedaan dat men ook recht heeft op een inspanning door anderen (b.v. DB-ers) om een baan te verkrijgen. Alhoewel een deelraad minder taken en bevoegdheden heeft dan een gemeenteraad, menen enkele fractieleden toch dat men toch recht op een zelfde raadslidvergoeding (80% - 100%) als een normaal raadslid.

- Weinig van elkaar weten onderling

Doordat er geen of nauwelijks groepsvorming is ontstaan, weet men ook weinig van elkaars persoonlijke omstandigheden en toont er ook geen belangstelling voor (op een enkeling na).

- Onvoldoende kennen en gebruiken van de talenten van de raadsleden

In de fractie zitten mensen met verschillende talenten en bekwaamheden; doordat men elkaar beperkt kent, weet men ook niet welke mogelijkheden er zijn om gebruik van te maken van elkaars talenten ten behoeve van de gehele fractie. Men wordt er ook niet op aan gesproken.

- Men voelt zich niet gehoord, je komt er niet door heen; ze vinden het niet belangrijk

Het valt niet mee voor een individueel lid zijn mening en opvattingen kenbaar te maken, laat staan dat er naar geluisterd wordt. Na een aantal vergeefse pogingen staakt men zijn pogingen om uiteindelijk zich daarna niet meer te laten horen, buiten de vanuit de gemeenteraad voorgedragen agendapunten om.

- Positie fractievoorzitter - gebrek aan algemeen draagvlak; medewerker wordt alleen gezien als medewerker van de fractievoorzitter

De fractievoorzitter is met een stemverhouding van 6 tegen 4 aangesteld door de fractie. In die verhouding is door de loop van de tijd en door zijn manier van leiding geven geen verbetering naar een breder draagvlak ontstaan. Eerder is sprake van een vermindering van draagvlak; men "verdenkt" hem zaken voor te koken met het DB-lid en het naar voren brengen van standpunten die niet zijn afgeprocedeerd met de fractie.

De fractiemedewerker wordt gezien als het verlengstuk van de voorzitter en men heeft niet het gevoel dat zij er is voor de gehele fractie of individuele leden.

Aandachtspunten

- Relatie maatschappelijke organisaties en raadsleden leidt tot risico (iedereen zijn eigen achterban), spanning tussen PvdA vertegenwoordigen en eigen achterban.

Doordat bijna elk lid van de fractie zijn eigen achterban heeft, wordt men door die achterban aangesproken op het andere lidmaatschap (vereniging/stichting, moskee etc) Daardoor ontstaat er ook een spanning met het lid zijn van de PvdA fractie, als dit niet synchroon loopt met het andere belang.

- Omgangsvormen met ambtenaren.

Het is niet ongebruikelijk dat deelraadsleden ambtenaren rechtstreeks in woord en “gebaar” benaderen. Echter ook in de deelgemeente Feijenoord is geregeld dat het gebruikelijk is dat de gewenste contacten via de griffie georganiseerd worden.

- Maximalisering zittingstermijn conform partij richtlijnen?

Het is gebruikelijk bij de PvdA dat men hooguit twee termijnen lid is van een gemeenteraad; bij uitzondering en in specifieke gevallen kan dat een periode extra zijn. Voor veel leden van de fractie zou dan ook een einde van raadslidmaatschap in zicht zijn, al beëindigd moeten zijn. Door maximalisering van de zittingstermijn kan er ook sprake zijn van vernieuwing en doorbreking van bepaalde (macht)structuren.

- Meer differentiatie in raadsleden

Door veel mensen uit een bepaalde groepering in een fractie te hebben is er geen spreiding over de groepen die zich in de samenleving van de deelgemeente ophouden.

Een representatieve verhouding, man-vrouw, land van herkomst hoeft ook geen doel te zijn, maar meer differentiatie voorkomt een eenzijdig beeld.

- Coaching nodig – damage-control (voor fractie Feijenoord- wat wil je nu nog investeren in lopende zittingsperiode) Wat wil je als PvdA in de nieuwe adviesraden?

Gezien de situatie in de PvdA fractie nu, zou coaching een goede zaak zijn. In veel gesprekken is dit ook als aandachtspunt genoemd. Goede voorbereiding, scholing en coaching is van belang voor elke fractie die aan een nieuwe periode begint.

- Positie onderafdelingsbestuur t.o.v. - afdelingsbestuur Rotterdam stad

Het is niet precies duidelijk waar de onderafdeling over gaat en waar het afdelingsbestuur van de Stad Rotterdam het voor het zeggen heeft.

Wellicht zou er sprake moeten zijn van een meer centrale aansturing en de onderafdeling zou dan kunnen worden opgeheven, zeker in het licht van de nieuw te vormen adviesraden.